

Novine prihajajo vsako nedeljo. Cena: doma na skupni naslov 25 D., na posameznoga 30 D., v Ameriko štiri dolare. Amerikanci dobijo za to ceno brezplačno i Marijin List pa Kalendar Srca Jezušovoga, domači naročniki pa kalendar za polovično ceno. Naročajo i plačajo se na upravnisti v Crenšovcih. Prekmurje. Uredništvo je v M. Soboti.

Izdajateo: Klekl Jožef, vp. pleb. nar. poslanec.

NOVINE

Glasilo Slovenske krajine

Oglase sprejema uredništvo, upravnništvo i tiskarna. Cena oglasov: cm² 75 par; 1/4 strani dobi 20%, 1/2 strani 25% i cela stran 30% popusta za edno objavo. Cena malih oglasov je: do dvajsetipet reči 5 Din, više odvsake reči pol D. Med tekstom cm² 1:50 D., v Poslanom 2:50 D. Takso za oglašje plača uprava i da za vse oglašje od 5% do 50% popusta.

Rokopis se ne vračajo.

Kmetijska šola i naše gospodarstvo.

Pred menov leži uradna gospodarska statistika za Slovensko Krajino. Ta mi kaže, da, či je letina srednje rodna i či bi vse doma porabili za živež, ka pridelamo, okoli 14 jezero ljudem zmenjka kruha. Či pri tom premislimo, da se zato preci zrnja zvozi v druge pokrajine, te te broj ešče naraste dosta više. Ta statistika tudi pravi, da najbolje zmenkavle živež na našem Goričkom. Poleg toga vidimo okoli sebe, da v nogim družinam po bregaj, letos posebno, takrekoč proti glad.

Po ravnici je to socijalno pitanje omiljeno z agrarnov reformov. Vupamo se, da či bo agrarna reforma spelana ne po bankirsko, nego tudi s pogledom na to, da se omogoči siromaškim družinam priti do dela i jela, da bo to pitanje za nekaj časa rešeno. Nego naše Goričko! Vnogi ljudje si niti misliti nemrejo kakše nevole so v nešternih hišaj. Zasluzili neso naši Goričanci letos skoro nikaj. Belje, štero je druga leta nekoliko omililo pitanje prehrane prebivalstva v gornjem deli Slovenske Krajine, je letos poplavleno. Delavci so se povrnoli s praznimi rokami i s strahom, odked živež za letos. Pa tudi doma na mali njivicaj kakše mammo pri nas na Goričkom, je letošnje dežčevno vreme napravilo dosta kvara. Glavni preživiz, krumpiš je slabo obrodo, namestaj celo pod vodov prejšeo, tak ka so nešternih celo od semena prišli. Kde so pa te ešče davki, kde je obleč za celo družino. Vnoge držine do morale celo zimo doma obdržati šolare, či ščejo, da njim ostanejo zdravi, i njim ne znamrznejo na poti v šolo. Na šolske potrebčine v vnogi držinaj niti misliti nemrejo.

Inda so po slavonskoj seziji šli tudi na Nemško, zdaj je tam tudi delo zmenkalo vnogim domačim delavcom. Brezposelnost je takša, da nemremo računati na to, da bi kaj več ljudi tam dobilo delo.

Dosta pomenkanja bi odpravili, či bi začeli z bogšavati obdelano zemlo. Znano je, da je na Goričkom, prebivalstvo ne pregosto. Dosta gostejše je na Dolinskom. Tudi skoro vsaka družina na Goričkom ma nekoliko zemle. Ide se za to, da se z bogša zemla, vzdigne njena rodovitnost. Ze ponovno smo pisali, da agrarna reforma ne obstoji samo v tom, da dobi ljudstvo zemlo, nego tudi v tom,

da si zemlo z bogša. Da to vala v prvoy vrsti za naše Goričko, je očivesno. Pred kratkim je eden šolani gospod, ki se jako dosta briga z gospodarstvom, posebno s polodielstvom i ki pozna naše kraje kak svoj lasten žep, je pravo, da bo celo Goričko rodovitno, či navozijo na vsaki plüg vagon vapna. Šteo je najmre povedati, da je potrebno zemlo z bogšavati z umetnim gnojenjom.

K tomi bi naj pripomoglo staono navodilo šolani ljudi, predvsem šolani v polodielstvu.

Zdaj se ravno ide za to, da bi naš kraj dobo kakšo kmetijsko šolo. Na rakičanskom veleposestvi je država zadržala do 500 plügov zemle za to šolo. Ta šola naj bi v veči letaj izobražovala svoje gojence. Naj damo k nameravanoj šoli nekaj opazk.

Ta šola je naprej obsojena na to, da nede mela dijakov. Takša šola je že na Grmi i pri Sv. Juriju ob Južni železnici. I že tevi nemata zadosta gojencov, posebno zadnja ne. Našemi kmeti ne trbe visiko šolani strokovnjakov, ki bi v knjigaj tiščao i roke na hrbti noso, nego delavnoga naobraženca, šteri de s svojim lastnim delom i trüdom z bogšavao domačo zemlo. Strokovnjake rabijo veleposestva, štera pa po agrarnom zakoni nedo bogzna velka i zato tej tudi nede doste trbelo. Za menša gospodarstva, pa zadostuje, da gospodar ma par tečajov, povvemo 2 zimskiva i 1 poletni tečaj, da to, ka se je v zimi navčo v leti skuša.

Naš kmet tudi nikdar ne da, ka bi njegov sin od svojega 14. leta pa do 18. v šoli posedavao. To so leta, kda se morajo mlade roke vaditi delavnosti, ne pa da bi počivale pri knjigi. Znano je, da, či se mladenec do svojega 16. leta ne privadi dela, se ga sledkar tudi ne. Pri nas pa kmetovje, tudi premočnejši nemajo telko imanja, da bi na njem brezi dela živeli.

Čüдно se vidi tudi ljudem, ka bo šola potrebüvala 500 plügov zemle. Najbole vzorne i razvite gospodarske šole na Danskom i Nemškom navadno nemajo več kak pa 100—150. I ravno to bi morao biti namen kmetijske šole, da navči gojence mala gospodarstva s haskom voditi ne pa velka, da malo zemle prisili do vekše rodovitnosti.

Potom pa tudi to znamo, da je potrebno vložiti milione, v različne priprave, v stroje, či ščemo, da bo tak na veliko zas-

novana šola služila svojemi nameni. Belgrad pa toga ne včini.

Na Grmu kmetijska šola za to napreduje, ar jo je nekdašnja kranjska autonomija postavila na zdrave noge. Pri tom nas vči žalostna sküšnja. V Soboti mammo bolnico. Država ne, ka jo ne podpira, da bi se izpopunila, nego niti to, ka njoj je dužna za oskrbo tisti, ki so na državne stroške notri, ne da. Ne ka bi te novo moderno šolo štela postaviti. Preveč žalostne sküšnje mammo od belgrajnskoga centralizma. Slovenija davle v Belgrad žmetne milione, nazaj pa ne dobimo skoro nikaj.

S pogledom na vse to, že naprej lahko povvemo, da šola, kakšo nastavljajo v Rakičani, ne odgovarja našim potrebčinam. Naj ustanovijo gospodarsko šolo s tečajami za polodielsko mladino, kak so tudi za gospodinje različni gospodinjski tečaji. Potrebčina že pokaže, ali de jo trbelo razširiti, ali ne. V takšo šolo pa ljudstvo že zdaj nema zavüpanja.

NA ZNANJE!

Upravnništvo Novin i Marijinoga lista naznanja, da je Kalendar vsem naročnikom spravilo v M. Soboto na Tajništvo, tü je dobijo širitelje, ki naj pri priliki, kda što ma kakši poseo v Mursko Soboto da jo sebi primesti i je razdelijo. Tüdi tistim naj je razdelijo ki so meli Marijin list na lastni naslov naročeni. Bogojina dobi kalendare na veliko spoved v Črensovci.

Oblastne Skupščine.

Zakaj se ravno Slovenci najbole bojüjejo za autonomijo? Što pozna delo njihovi autonomni deželni zborov, v šteri so tam prek meli preci samoravnanja, te se tomi nede čüdo.

Bilo je leta 1917. V edenajstoj ofenzivi na Soči smo zgübili telko ljudi, da so nam dali za odpočitek dva meseca. Od celoga oddelka nas je ostalo samo 6. Celi 14 dni smo bili neprestano v ognji i to v najhüj-

šem, ar so Taljanje ravno pri našem odseki šteli predreti fronto. Živčevno smo bili skoro popunoma vničeni, zato nam je prav prišeo počinek pri lepom Blejskom jezeri.

Stan smo dobili pri ednoj kmetskoj hiži i sam meo celiva dva meseca čas, da sam lahko opazüvao življenje na Kranjskom.

Najprle sam opazo, da ma tam vsaka gorska kučica napelano elektriko. Kmetje pa majo vse gospodarske stroje tak napravljeno, da njim je goni električna moč. Ar je tam dosta sada, posebno pa grüšek, majo v občini napravljeno pripravo, da si z elektrikov süšijo sad. Se zna, da je tak posüšena šklojca dosta bogša kak pa v dimi okajena. Letos sam hodo tam pa majo že tudi mlekarno na električni pogon.

Poleg toga sam opazo nekaj, ke vnogokrat niti po varašej ne najdemo, najmre vodovode. Vsaka hiša ma po cevaj napelano zdravo pitno vodo v vse prostore. Majo celo takzvané hidrante, to je železne cevi, na štere pritrdijo, či je ogen, cevi iz platna i tak v par minutaj pogasijo ogen. Nikomi ne trbe goniti. Voda je napelana z brega i pritiskavle z velkov močjov gor.

Da ne govorim od naprav, kak lepo si v hasek obrnejo gorske pašnike. Vodna moč pa goni žage i tovarne (fabrike), da ves les, šteroge majo k odaji, doma dobro vdelažo i tudi s tem delom zaslüžijo. To so bili vtisi, štere sam dobo na Kranjskom.

Pitao sam tudi ljudi, kak to, da zmogli so si tak lepo vrediti Gospodarstvo? Pravili so mi, da je pomagala „dežela.“ Tam so meli za časa Avstrije preci autonomije, Njihov deželni zbor je meo pravico davati zakone, šteri so bili za njihove prilike najbolje primerni. Ljudstvo je videlo, da so njih. zakoni v hasek, zato jih je spoštüvalo. Deželni zbor je ne pošilao vse davke v Beč, da ji iz centruma nikdar nebi nazaj dobili, nego jo doma obrno v hasek ljudstvi. Znano je, da so kranjske ceste bile na prvom glasi i dober vtis je napravilo na nas, kda smo maširali po lepi zložni kranjski cestaj.

To so vzroki, zakaj se Slovenci tak borimo za samoravnanje ali samoupravo. Moramo ešče samo to povedati, da je to veliko delo na Kranjskom zvršila ravno Slovenska ljudska stranka, štera je mela dugši čas v deželnom zbori večino.

Z zdajšnjimi samoupravami, kakše bodo v oblastej ešče niti od daleč ne dobimo tistoga ka, so meli v deželni zboraj pred

bojnov. Vendar je prvi stopaj k njim. Se zna, da Nemci Slovencom njihovi pravic tudi neso samo dali, nego so si je morali pribojivati.

Delazmožne oblastne skupščine ščemo, štere bodo neposredno v našoj bližini sklenjavale, ka je za naš napredek potrebno.

Ščemo, naj samo telko penez ide v Belgrad, kelko smo dužni davati k vküpnim potrošom, vse drugo naj ostane doma, da bo oblastna skupščina obračala v tiste namene, v šteri so za naše domače potrebčine najbole primerni.

To je naš cio, tomi vala naš boj. Prvič bomo bili takši boj pri prišestni volitvaj. Te boj bo šo proti tistim, ki so nam zglasali centralizem i proti tistim, ki so doma sedeli, kda bi morali v Belgradi braniti pravice svojega ljudstva.

NEDELA.

v adventi tretja. Evangelij je spisao sv. Janoš v 1, poglavji od 19. do 28. vrste. Ivan pa njim je odgovoro: »Jaz krščavlem z vodov; sredi med vami pa stoji, šteroga vi ne poznate. On je, ki pride za menov, ki je bio pred menov...«

Ivan krstiteo je pred Parizeji pripoznao, da on krsti samo s vodov, za njim pa pride, ki nede samo z vodov krsto nego z miloščov, štero nam je s svojim odrešilnim delom spravo. Milošča v človekovoju dūši dela velke reči. Dūšo očisti greha i njoj da svatovski obleč, pravico do nebes. Človik je ne več pod oblastjov hūdoga dūha nego je dete bože. Po svetom krsti smo postali tempel, svetišče Svetoga Dūha. Dūša je dobila neizbrisno znamenje krščonika i se je združila s skrivnostnim telom Kristusovim, kak lepo pravi sv. Paveo: »Vi pa ste telo Kristusovo i kotriga od kotrige.« (1 Kor. 12, 27.) »Kikoli ste teda v Kris-

tusi krščeni, ste oblekli Kristusa.« (Gal. 3, 27.) Dūša postane s sv. krsotom delavnica Svetoga Dūha, on jo s svojov miloščov razsvetlavle i jo pomaga pri opravljanji dobri del i davletem delam vrednost za nebesa.

Ali pa vnogi ljudje tudi premislijo, ka se pravi biti krščeni, postati po znotrašnjem prerojenji dete bože i meti pravico do nebes? Kelko je ešče na sveti ljudji, ki nedo meli sreče, da bi zadobili sv. krst! To so predvsem poganje i krivoverci, ki zametavlejo krst. Pa tudi med nami krščeni se lahko pripeti, da edno ali ovo dete merje brezi krsta i to po krivici, ar se vnogi neščejo pobrigati, ka bi znali prav krstiti i v potrebščini rešili dūšo.

Pa ešče nekaj je potrebno pri toj priliki opomenoti, da pri svetom krsti mora krščeneo prle izpovedati, da verje v Boga i v istine, štere je Bog nazvesto i štere vči sv. Maticerkev, pa da se odpove hūdomi dūhi i njegovim dejanjam, to se pravi da bo spunjavao bože i cerkvene zapovidi. To obljušo so namesto nas napravili naši krstni starišje. Pa tudi mi bi jo morali, či bi bili pri pameti, zato nas obljuša naši krstni starišov ravno tak veže, kak či bi jo sami napravili. Zato jo pa večkrat ponovimo v svojem življenji. Lepo navado majo v tom pogledi na sosidnom Štajerskom, kde deca, kda idejo k prvomi svetomi prečiščavanji, idejo vsi k krstnomici kamni i tam vküпно ponovijo krstno obljušo.

Zroki gospodarskoga nazadovanja.

Že celo v Belgradi so vodilni krogi pripoznali, da v našoj državi gospodarstvo peša. Ze večkrat so se vršili pogovori, kak odpraviti to nazadovanje. Pozvali so tudi gospodarska

drūštva, naj i ona po svoji strokovno navčeni ljudji iščejo zroke, ki nas tirajo v gospodarskom pogledi vsikdar niže. Ne davno so vsi pozvani dali svoja mišljenja. Zanimivo je kak so razločni ljudje na različne načine gledali naš gospodarski položaj. V ednom so se pa skoro vsi zjedini. najmre, da je tomi pešanji zrok to, da polodolavec več nema za koj kúpivati.

Kmetski stan je važen v narodnom gospodarstvi. Že to, da on pridelavle prehrano za ljudi njemi davle velki pomen. Poleg toga pa ravno on največ kúpjuje izdelke rokodelcov i tovarn (fabrik). Od njegove kúpilne moči je teda odvisno, ati bo meo delo rokodelca i delavec. Ta pa tembole v našoj državi, ar je večina ljudstva polodolskoga stana. Da je pri nas položaj polodolavca ne nevoščeneosti vreden, to nas vči vsakdenešnje življenje. Ta bridka istina je prisilila ljudji, ki so ne polodolci, da so priznali njegov pomen za narodno gospodarstvo, da so sprevideli, da je tu rak rana, štera kriči za ozdravljenje.

GLASI.

Slovenska Krajina.

— Tišina. Marija nas je pali na njeni svetek osrečila z lepov slovesnostjov. Naša mlada Marijina družba je mela na svetek Nevtepenoga poprijetja svojo posvetitev. Poleg toga je bila sprejeta edna nova družbenica. Lepo slovesnost, štero smo doživeli na den ustanovitvi, smo na te den znovič meli pred očmi Marijina družba bo pri nas kak je to že indri prenovila mladino po Mariji i v njenom dūhi. Velko vzgojno sredstvo je, da mladini

poskrbimo dobro družčino. V kakšoj okolici što žive takši pa je. Marijina Družba pa si prizadevle poleg drugoga, tudi za to, da ma mladina dobro družčino i pošteno veselje.

Lepoto i prisrčnost slovesnosti je jako povzdignolo cerkveno popevanje i sprevajanje z goslami. Pri cerkvenom popevanji je poleg vučitelstva, štero smo že zadnjič omenoli, igrao naš domači dijak Zókš Zoltan. Dijaštvo je vsikdar bilo navdūšeno za vse, ka je plemenitoga i lepoga med narodom. Mednajlepše dneve v ednoj fari pa spadajo njegovi svetki, posebno pa tisti na šteri se mladina odloči, da šče nasledivati najlepše i najplemenitejše stvarjenje, Marijo. Očivesno je, da se dijaštvo, ki se ne sme narodi odtegnoti, rado pridruži svojim rojakom pri njegovu izredni verski slovesnostaj.

Meli smo pali lepi den v dūševnom življenji naše fare. Pri spomini na njega pa že naprej računamo, kda denok nas s kaj takšim tudi naši dečki obveselijo.

— Napelavanje elektrike. Neštetni ljudje jako dósta čakajo od elektrike. Tak pravijo, da pride čas, kda bo elektrika vse na mesto nas delala. V tisti blaženi časaj bo ljudstvo samo sedelo i spalo, jelo i pilo. No, da toga nikdar nede na sveti, to je tistomi, ki življenje v pravoj svetlobi gleda, več kak očivesno. Življenje nam kaže, da čiravno nebroj najrazločnejši strojov dela namesto človeka z največšov hitrostjov, vendar ešče mamo vsi vküper zadosta dela. Zadovolnosti pa je itak menje kak je nekda bilo. Vseedno pa zato znamo, da bo elektrika v vmogočem hasnovita ljudem, zato z veseljom sprimemo vsaki glas, šteri se nanaša na napelavanje elektrike v naše kraje. Te dneve so potegnoli žice do M. Sobote. Okoli 14. toga meseca pa sküsijo prvokrat, kak bo šlo. Že naprej pa opominamo ljudji, da je približati se napelanim žicam (drodrom) smrtnonevarno.

Romanje v Rim.

— IVANJERIČ. —

Na prvi pogled nemreš spoznati veličine cerkvi sv. Petra, le či jo večkrat gledaš, dobiš komaj od nje pravo spoznanje. Prvi kamen so položili leta 1506. i celi 120 let je trbelo, dokeč so telko napravili, da so jo lahko blagoslovili. Plane je napravo umetnik Bramantes, sledkar pa so njegov plan večkrat spremenili i več najznamenitejši umetnikov je delalo na njej, med njimi tudi Raphael, Peruzzi i Michaelangelo.

Pročelje cerkvi je 145 metrov širko, i 46 m. visiko. Ober vhoda se vidijo dveri, iz šteri že kakši 50 let dajo na velki četrtak papa svoj blagoslov. Na gornjem robu pročelja je podoba Kristusova, sv. Ivana krst. i apostolov zvin Petra.

Prle kak se pride v cerkev samo, pridemo v velki preddvor, šteri je dugi 130 metrov i šorki pa 13. Jelite, to bi že pri nas bila velka cerkev. Iz preddvora vodijo petere dveri v glavno cerkev. Skradnje na levo so takzvane svete dveri. Te so odpreta samo vsako 25. ali jubilejno leto. Lani v jubilejnem leti so bile odprte. Na dveraj štere so iz bronza i velke, da je komaj dva na čepaj geneča, so vrezane različne pobobe iz

svetopisemski zgodbi i latinski pripovisti.

Cerkev sama je zidana v podobi latinskoga križa i ma tri ladje.

Srednja ladja je duga 185 metrov 27 šorka i 44 visika. Iz toga si lahko misli vsaki, kak velikanska zidina je to. V toj ladji nega zvin velikoga, niednoga oltara. Pri štrtom stebri na desno je brozena podoba sv. Petra. To je prej njegova najstarejša podoba, delana najbrž že v 5. stoletji. Romarje majo navado, da na podobi nogo kúšüjejo i od toga je palec tak zvoščeno, da ga že skoro nega več.

Tem bole bogate so pa stranske ladje. V desnoj ladji itaki pri dvoraj zapazimo oltar žalostne matere Marije z Jezusom v naročaj, takzvano »Pieta«, štero je napravo umetnik Michaelangelo iz beloga mramora. Pri vsej umetninaj, štere je te umetnik delao barve (farbe) govorijo i kamen žive, nekaj naravnoč čudovitoga. — V toj kapelici je tudi eden falat stebra, okinčanoga z grozdami; legenda pravi od njega da je pripelani iz Jeruzalema, kde je nekda kinčao Salamonov tempel.

V toj strani so zvekšega sami grobi papov i drugi znameniti oseb, vmes pa so oltari i svete podobe, se zna, da edna lepša od druge. Najlepša

med vsemi pa se mi je vidla slika, štera predstavlja zadnje prečiščavanje sv. Hieronima.

V toj ladji je tudi kapela z Najsvetejšim. Po vsej glavni cerkvaj na Taljanskem je Najsvetejšo navadno ne v glavnom oltari, nego kde v kakšoj stranskoj kapelici i to se mi je zameralo. V glavni prostoraj cerkvi si človik postavi svoje umetnine, da je kaže radovednomici ljudstvi, Bog pa mora biti v stranski prostoraj. Zastaran molitvi pa je skoro bogše, ar gledalci umetnin bi preveč motili molbo Najsvetejšega. V toj kapelici Najsvetejšega čuvajo znameniti ciborij (kelih za prečiščavanje), šteroga je napravo Bernini natenko po cerkvi, štero je on dao zozidati na brežiči Montorio

V toj ladji ešče med vnogim drugimi znamenitostmi najdemo relief, ki predstavlja Henrika IV. nemškoga casara kak prosi papo Gregora VII, naj odzemejo od njega cerkveno izobčenje. Trdokrvnoga casara so papa kaštigali z izobčenjom iz Matercerkvi. To ga je tak potrla, da je prišeo peški v Canosso k papi i ji proso odvezanja od kaštige.

V poprečnoj ladji je kapela, v šteroj se je leta 1870. vršilo občno cerkveno spravišče.

Na konci srednje ladje, odzaja za glavnim oltarom, najdemo na pra-

voj strani grob papo Vrbana VIII. Nekaj zvinredno lepoga. Na sarkofagi (trügi) počivata dve devici. Edna pomeni krščansko ljübezen do bližnjega i dobrednost, druga na levom kraji pa pravičnost, dve jakosti počivajočega papo. Na nasprotnoj strani je grob papo Pavla III. Dve devici pri njegovoj trügi pomenita modrost i pravičnost. Oba groba sta krasno izdelaniva iz marmora. V toj kapeli navadno opravljajo dühovniki svojo korno molitev. Neradi püstiyo se notri romare; pa midva sva mela srečo; ravno je odišeo paziteo nekam, midva z g. Kleklom pa notri. Kda je prišeo, sva nje mi pokazala l liro, pa se je smejao namesto kregao.

Od tu smo šli v levo ali evangelsko ladjo. Lepi vtis na naj je naredila reliefna podoba, štera kaže kak je sv. Leon I., papa od Rima odvrno Atilo krala Hunov, šteroga so imenuvali boži bič, ravno kda je šteo vdariti na Rim, da ga razrüši.

Lepi je tudi grob Aleksandra VII. Papa sedi na svojem troni, spod šteroga prihaja smrt i se nanagloma odkrije i pokaže. Pri trügi žalüjejo 3 device, štere pomenijo istino, pravico i modrost.

Med drugimi lepotami v toj ladji mi je jako dopadnola krstna kapelica. Naravnoč mojstrsko je vsaki falček izdelani. Na trej oltaraj v njoj so trije

— **Tovaje so gorvtrgali** pri Škraban Jožefi i Grajovi v Martijanci. Pri Grajovi so odnesli 18 kokoši, pri Škrabanovi pa zrnje. Kelko zrnja so vkrali, to se ešče nemre določiti, ar je precj pšenice v ednom vršaji i se z nikom ne da premeriti, kelko je fali.

— **Nagla smrt.** Na miklošovo je gostilničar Erniša iz Bogojine bio v oštariji pri Baci v M. Soboti. Naednok vstane od stola, potom je v gube spadno i na mesti mro. Isti den se je eden v toj gostilni zadavo. Zdravnik njemi je pomagao, da je ne melo kakši hujši posledic.

— **Dijaška akademija.** Na Marijin svetek je sobočko dijaštvo v Martinišči pripravilo priprosto pa lepo akademijo na čašt Marijinomi nevtopenomi oprijetji. Obiskalo je slavnost več odlični dam i gospodov iz M. Sobote, ki so s tem pokazali zanimanje za napredek našega dijaštva. Program je bio posvečen Mariji. Vnogoštera lepa miseo v čast Mariji se je te večer porodila v dušaj naši dijakov. Sodelovao je tudi dijaški tamburaški zbor, ki obstoji komaj par mesecov i je precizno izvajao par lepi komadov.

— **Nesreča pri igranji.** Pod Lipov se je Matjašecova Maričika nekaj lodila s svojov sestrov, pri tom pa njoj je ostra skalina priletela v oko i se njój zapičila v gladeče. Nesrečna si mora iskati zdravje v Sobočkój bolnici. Vüpanje je, da rana nede mela kakši hujši posledic.

— **Najšeo se je** v Soboti eden precj novi sviter za deco. Što ga je zgübo, naj se zglasi na uredništvu.

— **Vsem v opomin.** Zadnji čas se je v veči mestaj pali pokazala škartinka i difterija. Stariše opominamo, da naj to naznanijo itaki pristojnim oblastem. Deca vsikdar prle i popunejše ozdravi, či je v oskrbi zdravnika, kak či je ne date vračiti. Ljübezen do bližnjega nam nalaga dužnost, da pre-

pravlamo poprijete betege, da se ne širijo i ne oškodijo našega bližnjega.

— **Naročnikom Marijinoga lista.** Novemberska i decemberska številka Mar. lista se tiska. Či v tiskarni ne pride do kakši nepriik, jo dobijo naročniki okoli svetkov. Obe številki izideta v ednom zvezki, šteri de tak velki, kak či bi izišla vsaka številka posebi. — Uredništvo.

— **Zdravje g. poslanca J. Klekla.** Zdravje se je zadnje dneve obrnolo nekaj na bogše, vendar ešče potrebüjejo mir. Molimo za nji, da nam prle ozdravijo.

— **Agrarnim interesentom,** ki so združeni v Agrarnoj zadrugi! Opominamo vse, da se niedna kotriga nesmi pogajati na svojo roko. Zadruga si pogovori s kotrigami i de se ona za nje pogajala i mela na skrbi, da bodo pogodbe prav sklenjene. To vala za interesente na Ravenskom. Dolinci pa do morali čakati, da se cena zemli zniža. Dotečas pa naj vsaki dinar šparajo i položijo v posojilnico zadrüge, da bodo ležej plačali, kda jo po primernoj ceni kupimo. — Odbor.

— **Krajevni odbor Rdečega Križa v Murški Soboti** vabi vse člane in prijatelje društva na redni letni občni zbor, ki se bo vršio 16. decembra t. l. v sobi št. 1 na srezkem poglavarstvu ob 15. uri s sledečim dnevnim redom: poročilo predsednikovo in revizorjev; volitev novega odbora in slučajnosti. Odbor.

— **Velika Polana.** Pali so nam poslali za novi oltar Srca Marijinoga in križno pot plemeniti darovniki iz Amerike lepo svoto, i to po 10 dolarov: Ivan Tivadar in žena Marija iz D. Bistrice, Štefan Čuk i žena Treza iz Vel. Polane; po 5 dol. Marko Matjašec i žena Verona, Hozjan Peter, Tompa Ivan, Hozjan Ivan, Lebar Ivan, Tompa Štefan, Kelenc Martin vsi iz Vel. Polane. Radoha Ivan iz D. Bistrice, Žižek Ivan in Zelko Šte-

fan iz Črensovec, Denša Ivan iz Brezovice, Horvat Štefan in žena Ana iz Kapce; 6 dolarov Marko Horvat iz Male Polane; po 3 dol. Litrop Štefan iz V. Polane in Sobočan Štefan iz Trnja; po 2 dolara: Martin Radoha, Mertin Balažic iz D. Bistrice, Lena Vuk in Ivan Kramar iz Žižkov, Janoš in Krampač Marko iz Črensovec, Ivan Jentel in Peteric Ferenc iz Trnja, Cigan Matyaš iz D. Lendave in Žerdin Štefan iz Vel. Polane — Največjo zahvalo pa zaslužita nabiratelja: Horvat Jožef Žerdinov in Horvat Jožef — Krampačov! Vsem darovnikom se prav lepo zahvaljuje in prosi nabaljnih milodarov. Bog plati.

Župnijski urad Velika Polana.

— **Kupujte srečke za Martinišče i podpirajte s tem siromaške dijake.**

— **Zbirka Rdečega Križa za poplavence.** Za ponesrečence po poplavi so darivali za Rdeči križ sledeči dobrotniki: Prekmurska banka 300 Din. Po 200 Din Berger Bela, Ascher B. in sin, Dobrai Janez, Fürst A. in sin, Kr. Hirschl in sin, Nadai Josip, Dr. Böhl Julij, Dr. Slavko Vesnik, Benko Josip, Hartner Geza, Jugoslovanski kreditni zavod. Po 150 Din. Heklits Štefan, Samec Josip. Po 100 Din. Heimer Eugen in Arnold, Čeh in Gašpar, Kohn Leopold, Benkič Janez, Veleposestvo „Szapary“, Mihelič Julija, Dr. Valji Aleksander, Nemeč Janez, Karoš Josip, Brata Brumen, Cvetič Janez, Trautmann Aleksander, Mesarič Štefan, Dr. Goljevšek Josip, Bac Ljudevit, Koder Anton, Osterer Karol, Kemeny Marko Skupna obrtna zadruga. Po 50 Din. Koder Fran, Heimer Samuel, Halmoš Eugen, Preisz Adolf, Peterka Ivan, Ing. Fischer Franjo, Klimek Kazimir, Hahn Izidor, Antauer Josip, skupaj 5.150 Din. — Pododbor Rdečega Križa v Murški Soboti izreka plemenitim darovalcem za njihovo požrtvovalnost svojo najiskrenejšo zahvalo. Predsednik.

— **Iz kraljestva žival.** Žirafa ma več metrov dugi šinjek, pa dober meter dugi jezik. Na Angleškom so meli jünca visikoga 1 m. 65 cm., dugi je bio 3 m. 60 cm. Odali so ga za 3800 funtov, to pride po našem nad milijon din. Edna krava je mela na den 46 litrov mleka. Odali so jo za 3675 funtov. Skoro za milijon din. Od vseh živali dosegne največšo starost slon (elefant), šteri večkrat žive do 200 let. Najmenje žive mušalca, to je, komaj eden. Med dobitki loterije za Martinišče bo tudi lep debeli gudek, star leto dni. Dobiš ga za 5 Din.

Država.

— **Nesreča z benzinom.** V vesi Trzin je eden možki kuhao later za pod. Poleg je meo 10 litrov benzina. Lampaš je prineseo preblüzi, benzin se je vüžgao i eksplodirao. Sin i oča sta obežganiva, mati pa je cela v ognji bila, kda jo je vrgeo mož v potok poleg hiše. Njene opekline so nevarne.

— **Kda je že sreča pamet?** V ednoj vesi blüzi železnice od Pragerskoga v Maribor je eden dečko že več časa lažo za nekšov deklov. Se zna, da takša znanja majo skoro vsikdar žalosten konec. Kda se je navolo, jo je zastrupo (zagiftao). Lehkoverne mladenke, kda vas sreča pamet, da nete vervale vsakomi sladkoježičniki.

Domača politika.

Ka smo že dugo čakali, se je zgodilo. Vlada je odstopila. Vzroki njenoga odstopa so razločni. Prvič je prisililáo vladu na odstop needinstvo med obema vladnima strankama. Radičovci so bili popunoma nezaneslivi. V Belgradi so se klanjali radikalom, da ne bi spadnoli z vlade, doma pa so je pred svojim ljudstvom grdili, da bi zapelali svoje volivce. Se zna, da je vlada v takši okolščinaj ne bila zmožna. Poleg toga je pripravlala odstop vlada radikalna stranka sama. Pašič — Uzonovič i njihovi privrženci so se na tihoma vsikdar bojüvali med sebov. Očivesno je bilo, da tak duže nemre iti; država je pa pri tom trpela, trpela posebao v gospodarskom pogledi. Priliko za odstop pa je dao zvünešnji minister Ninčič.

On je vso zvünešnjo politiko naše države zidao na prijateljstvo z Italijov. Ta politika pa je bila kvarna. Italija je sklenola z Albanijov, našov sosidov pogodbo, v šteroj si je osvojila precj gospodarstva na Balkani. S tem je pač Italija pokazala, da ne drži dosta na pogodbe, kak je ne držala tudi pred bojom. To je ščista s capaša spravilo vladu. Najprle je Ninčič odstopo, nato pa cela vlada.

Kral je sprijao odstop vlade. Po dugši razgovoraj krala z predsednikom skupščine, je pozvao kral Uzonoviča i njemi naročo naj postavi novo vladu. Uzonovič se je podao itaki k Davidoviči i se z njim pogajao. Vse tak izgleda, da vladu sestavita radikalna i Davidovičova stranka. Či se to zgedi, bo nova vlada popunoma srbska brezi Hrvatov i Slovincov.

Svetovna politika.

Magyarsko. Volitve so bile namestaj precj vroče. V 60 okrožjaj pa niti volitev ne bilo, ar je samo vladna stranka postavila kandidate. V vsej tej mestaj bodo zvoljeni dozdašnji poslanci.

Kitajsko. Znotrašnji boji ešče trpijo dale. Pa Kitajska se začne zdigavati iz svojega spanja i vse svoje moči združuje v boj, da se reši jarma drügi držav.

Italija. Preganjanja nefašistov trpijo dale. Mussolini je nedavno meo govor, v šterom je opravičüvao svoje fašiste v dejanjaj, štera so njim nikak ne v čast.

Drüštvo narodov je pali prišlo vkrüp na seje. Ide se predvsem za to, da se zadnja nasprotstva med Francijov i Nemčijov poravnajo.

Čehoslovaško Pogajanja za vstopitev Slovakov v vladu se bližajo proti konci. Slovaška ljudska stranka dobi več ministrstev.

Mali oglasi.

Iščem

s poštene družine kovačkoga vajenca (inaša). Zglasi se naj pri FRANC I ČERVEKI, kovačkom mojstri v Rakičani.

Podpirajte i Čtite

„NOVINE!“

možacki (z mali kamenčekov napravlene podobe), štere kažejo krst Kristusov, krst stotnika Kornelija i krst. sv. Procesa i Martiniana. Krasno izdelana posoda za krstno vodo je prle pokrivala trügo casara Hadrijana. — Ravno so krstili v njoj ednoga okoli 4. leta staroga dečaka. Zakaj so tak velkoga krstili, ali je tu takša navada sam ne meo časa pitati, ar je ravno podne zvonilo. Za ogled cerkvi sv. Petra sva teda porabila eden celi predpoldne.

Najno pot na kapelo, štero sva napravila zadnji den najnoga prebivanja v Rimi tudi zdaj omenim. Izpüstiti bi jo škoda bilo.

Za 3 lire se lahko pelaš na streho cerkvi z liftom. To vam ide komod. V lepo hišico si vsede do 15-20 lüdi i v ednoj minuti te potegne stroj s hišicov vred 46 metrov visiko streho. Pravo velikost cerkvi zapopadneš komaj, kda pride se gor. Na pročelji, kak sam že prle povedao, stojijo kamene podobe, Kristusa i apostolov. Od tla so ščista male, tu gor pa opaziš z začüdivanjom, da stojiš pred 5 metrov visikov podobov. Splezo sam na fasado i zmero sv. Tomaži oglav na nogi; duga je 3 pa po pednja.

Na strehi stojijo cele trgovine, odavlejo spominke na Rim.

Pa naprej, naš cio je velka ku-

pola. Stoji na štiraj stebraj ravno tam, kde se vdilanja i prečna ladja križata. Što je ne vidi, si skoro nemre predstaviti njene velikosti.

Poprek meri 42 metra, visika je od srtela do znotrašnjega velba 117 metrov, do zvünešnjega vrha 143 metre.

Po hodniki smo prišli v znotrašnjo verando. Od tu se vidi v cerkev. Veranda se odspodi ne opazi, ar je napravljena za šik. Tu komaj zapopadneš njeno velikost. Pod verandov je napis: »Ti si Peter . . .«, šteri se v cerkvi vidi v navadnoj velikosti, tu pa vidiš, da so litere 2 metra visike. Ravno tak duga približno so petra, s štera 4 evangelisti majo v rokaj.

Po vozkom hodniki smo prišli na drügo verando. Človeka nekaj za srce lovi, gda gleda v globočino na cerkvena tla. Ljüdje se vidijo v cerkvi pravi palčki. G. Klekl so ne mogli na to verando, ar njim je hüdo gračüvalo. Odišli so dol. Jaz sam ešče šo više do vrha, odked sam meo krasen razgled po celom varaši i njegovoj okolici.

Dosta je vidlo oko v cerkvi na grobi sv. Petra, dosta občütilo srce. Prle kak sva odišla, sva ešče ednok šla na grob molit i se zahvalit za miloščo, da sva mogla priti na ta sveta mesta. (Dale pride.)

GOSPODARSTVO.

Že stari pregovor pravi, da edno suho leto tri mokre prehrani. I resan, ne samo, da je v mokrom leti ves pridelek nekoliko slabejši, nego v takšem vremeni radi nastopijo razločni poprijeti betegi. Po letošnjem mokrom sprotoletji smo meli škara-tinko i druge poprijete betege, šteri so se raztrošeno pokazali po naši kraje i samo ostrim odredbam oblasti i nevtrudljivoj skrbi zdravnikov se je zahvaliti, da se iste neso bole razširile. Pa tudi živini je ne prizaneslo. Glasijo nam, da se je po dolnji vesnicaj med živinov razširo poprijeti beteg po imeni „metelice“. Da se prepreči razširjanje toga betega, je srezko poglavarstvo v M. Soboti poslalo na uredništvo sledeči dopis:

V neštarni občinaj kre Dolnje Lendave, kde so meli letos i lani večkrat poplavlene pašnike, je nastopila pri govenskoj živini poprijeta meteličnost, kak je to spoznal uradni živinozdravnik, kda je razpravljal živino.

Te beteg delajo črvi, šteri se v velkoj vnožini znajdejo v jetraj.

Živina dobi te beteg, či se pase po mokri i močvarnati pašnikaj. Najhujše raznašajo te beteg mali pužovje, šterih je v dežčevnom vremeni puno po pašnikaj.

Te beteg se pokaže ešče komaj par mesecov potom, kda ga živinče dobi, zato lahko čakamo, da ešče decembra ali januara bole nastopi i bo več zgube pri govenskoj živini.

Meteličnost se da ozdraviti. Tudi za težko obetežanje je sredstvo, štero zagvišno pomaga, to je takzvani „Distol.“ Distol bo meo v zalogi veterinarne referent na poglavarstvu, posestniki, šterim živina zbeteža naj se na njega obračajo.

Poleg toga ešče je edno dobro i falejše sredstvo, štero zadostuje za ležejše zbetežano živino takzvano „Elzema“ Podružnica Kmetijske Družbe v Murški Soboti je naročila to vrastvo. Odavala pa bo trgovina »Čeh in Gašpar« v Murški Soboti.

Dobro bi bilo, či bi se tudi cene toga sredstva uradno razglasile, da bi meli ljudje več zavüpanja i se nebi bojali, da morajo neopravičeno ceno plačivati. Op. Ur.

Krmlenje svinj. Za polodelavca, posebno pa to vala za naše kraje, je jako važno živinoreja. Kmetiški človek svoje polske prideleke ešče z ednov stopinjoy zbogša i tak pride do vekšega haska iz svoje zemle. Či na priliko bi za zrnje dobo gvišno šumo penez, pa s tistim zrnjom podkrmli živinče i za nje ravno telko dobi kak bi dobo za zrnje, rad krmi zato, da njemi ostane končibar gnoj doma. Či pa je količkaj bogša cena za živino pa se itak bole splača krmiti, kak pa odavati zrnje. Vnogo polodelavcov si je ravno z krmlenjom živine pomoglo na noge.

Med vsov živinorejov pa je za našega človeka najvažnejše krmlenje svinj. Že za to, ar je svinja ne tak draga kak govensko živinče i si jo teda lahko spravi skoro vsaki siromak. Poleg toga pa svinče poje vsakefele pomije, štere bi ovači na nikoj prišle. Zato pa si skoro vsaki siromak prizadevle, da si kúpi končibar telko, da poleg domače potrebčine ešče lahko kaj oda, i tak dobi nekaj penez za najsilnejše domače potrebčine.

Krmlenje svinj pa je ne tak ednostavno kak si to nikak misli, to se pravi, da se že krmi, nego ne s tistim haskom, kak či znamo, ka nam pomaga pri krmlenji svinj.

1. Hlev mora biti za krmlenka precu topeo. Krmlenik mora najprej dosta ležati i počivati i k tomi največ pripomore toplota. V mrzлом hlevi svinče dosta kopa i se notri v slamo zakaple, počivle nemirno i to ga moti pri krmlenji.

2. Hlev mora biti čisti. Svinja rada ma blato kda je v leti vroče, ne pa v zimi kda je mrzlo. Krmimo pa največ v zimi. Zmeči, či je le mogoče, vsaki den hlev. Ne boj se, ka se pri tom hlev preveč razhladi. Dobro ga ovači zadelay, naj bokše slamov stene pokriješ, prezračiti pa itak moraš vsaki den. Prezračeni i čisti hlev se dosta prle segreje kak pa moker pa zasapljeni.

3. Mej vsikdar čisto posodo s štere svinče je. Najbogše je, či se da posoda, s štere jej, po vsakom krmlenji vzeti vö, dobro osnajžiti i drugoč pali s snajžne davati.

Plemenim svinjam majo navado davati jesti vöni na gnojšiči. To ma za plemene svinje svoje dobre i tudi lagoje strani, za krmene svinje pa je to ne, ar se preveč zdrčejo i s tem pri debelošči zgubijo.

4. Ne krmi svinje nikdar s kühanim celim zrnjom; ali daš zošrotati i šrotom zamečeš, ali pa daj svinjej sirovo celo zrnje, da je dobro prežveči, ka je jako navao za prebavljanje. Sploj pa najnovější strokovnjaki priporočajo naj se poprek krmi s sirovov krmov. Kühano celo zrnje navadno svinče ne prebavi i ide celo od njega. Takše krmlenje pa dosta ne hasni. Sühi šrot pa je ne priporočliv. Med šrotom se v melo zdrobleni melek kadi proltniki v nozdre i ga ščegeče, zato začne frkati i tak spiše po zraki dosta mele, štera je med šrotom.

Podpirajte i čtite

„NOVINE!“

Cene:

Zrnje: 100 kg. (metercent) pšenice 305 Din., žita 210 Din., ovsa 175 Din. kukarice 170 Din., ječmena 190 Din., hajdine 300 Din., prosa 240 Din., Živina: Govenska v Ljubljani kg. 7-50—9 Din., teoci 11,50 Din., svinje 14—16 Din. Krma: Sena 80—90 Din., slame 40—60 Din. metercent.

Borza:

1 Dolar 56 Din 44 par, Schiling 7 D. 96 p. Čehoslovaška krona 1 D. 60 p., Nemška zlata marka 13 D. 48 p., Francoski frank 1 D. 85 p., Švicarski frank 10 D. 92, Taljanska lira 2-40 D.

Prekmursko kat. podporno društvo sv. Ivana Krstitela

št. 13. spadajoče pod družbo sv. Družine. Društvo je ustanovljeno 15 septembra 1920. 1. in je najbolše za Prekmurske Slovence in Slovenke v Chicagi. Zavaruje se lahko od 250 do 500 dolarov. Moški in ženske od 16. pa do 55 leta. Deca od 1. leta do 16. Deca plačujejo vsi po ednoj ceni 15 centov na en mesec, a stareši pa po svojoj starosti, či se mladi da notri menje, či stareši več. Seja je vsakšo 4. nedelo v meseci ob 2 vöri popoldne v Cerkvenoj dvorani sv. Štefana, Lincoln, št. po 22. Pl. V slučaji poškodbe član ali članica dobijo za 6 važnejših operacij 75 dol. za zgubo ednoga oka 100 dol. za 2 oke 250 dol. tak ravno za roko ali nogo či je več nej za delo. Za 4 prste na roki ali na nogi 50 doll. Odborniki so: predsednik Andrej Glavač, 1844. W. 22. Pl. podpredsednik Martin Gabor, tajnik Štefan Fojs 1929 W. 23 Pl. blagajnik Ivan Denša 2730 Arthington št., zapisnikar Matjaš Hajdinjak, nadzorniki: John Horvat, Mihal Haklin, Frank Jörkiš, društveni voditeo Janoš Hren, vratar Št. Majcen

Mali oglasi.

Blagajna

tipa »Wertheim« št. 6., pisarniške miže in druge priprave za denarni zavod se prodajo po zelo ugodnih cenah. Pojasnila daje td. V. VILAR, trgovec v Ljutomeru.

Naznanjam vsem,

ki potrebüjejo vago za kaj vekšega vagati da sam te dneve začno obrat z novov mostovnov vagov pri kolodvori, Ivan Forjan.

Vsi ki se ščejo izseliti v **Canada v Ameriki**, naj se obrnejo za potrebna pojasnila **Ivana Forjana**, trgovca v Lipovci, ki je prevzeo zastopstvo Prekomorske parobrodne družbe **Canadian Pacific**.

Naročnina ino oglasi se sprejema-jo za „Novine“ pri

I. HAHN trgovina s papirjem, s pisarniškami in šolskimi potrebnostmi. Prekmurska tiskarna v Murški Soboti.	ERDOŠI BARNABAŠ trgovci z papirrom igračkami v Murški Soboti št. 180. poleg rim. kath. cerkvi ino pošte.
---	--

Za 1927. leto

slovenski, vogrski i nemški kalendariji so prišli - v trgovino -

I. HAHN
MURSKA SOBOTA.

Vljudno naznanjam vsem p. n. interesentom, da imam v zalogi

šolske tiskovine in knjige

za gimnazijo in vse osnovne šole v Prekmurju. — Gg. profesorjem, učiteljem in trgovcem s knjigami priznavam 10%-ni popust pri večjem naročilu.

Priporočam se

I. HAHN

trgovina s papirjem in knjigami v MURSKI SOBOTI.

KMEČKA POSOJILNICA

v MURSKI SOBOTI

r. z. z n. z. uradüje vsako nedelo.

Obrestüje hranilne vloge po 8%. Kmečki penezi naj se vložijo v kmečko posojilnico naj služijo kmečkomi ljudstvi.